

Tilaisuuden avaus

Tomi Seppälä

- klo 9.00 **Tilaisuuden avaus**
Tomi Seppälä
- klo 9.10 **Arvon alentumistestausten yhdenmukaisen
soveltamisen haasteellisuus**
Virpi Haaramo
- klo 9.30 **Herkkyysanalyysit ja diskonttauskoron muutokset
läpinäkyvämmiksi**
Riitta Pelkonen
- klo 9.50 **Rahoitusriskien kuvaaminen vaikeaa**
Hannu Kajjomaa
- klo 10.10 **Tauko**
- klo 10.20 **Eurooppalainen valvontayhteistyö tiivistynyt
markkinakriisissä**
Tiina Visakorpi
- klo 10.40 **Eurooppalaisten valvojien valvontapäätöksiä**
Sirkku Palmuaro
- klo 11.00 **Mitä odotettavissa vuonna 2010?**
Tomi Seppälä
- klo 11.15 **Tilaisuus päättyy**

Arvonalentumistestausten yhdenmukaisen soveltamisen haasteellisuus

Virpi Haaramo / Riitta Pelkonen

- Standardien yhdenmukainen soveltaminen – valvonnan tavoite
- Sääntelyssä periaatteet – ei yksityiskohtaista ohjeistusta
- Pakolliset arvonalentumistestaukset toivat mukanaan
 - Rahavirtaa tuottavien yksiköiden määrittelyn
 - Liikearvon kohdistamisen rahavirtaa tuottaville yksiköille tai niiden ryhmille
 - Nykyarvon laskentaan perustuvan rahavirtaa tuottavan yksikön käyttöarvon määrittämisen
 - Vuosittaisten tulevien rahavirtojen määrittäminen (johto)
 - Ajanjakso, jolta tulevat rahavirrat syntyvät (johto)
 - Rahavirtaa tuottavan yksikön rahavirtoihin liittyvän diskonttauskoron määrittäminen siten, että se vastaa markkinoiden näkemystä testaushetkellä
 - Käyvän arvon (oikaistuin myynnistä aiheutuvilla menoilla) määrittämisen
 - Käyvän arvon määrittämisen hierarkia
 - Malliin perustuvana – markkinoiden näkemys tulevista rahavirroista

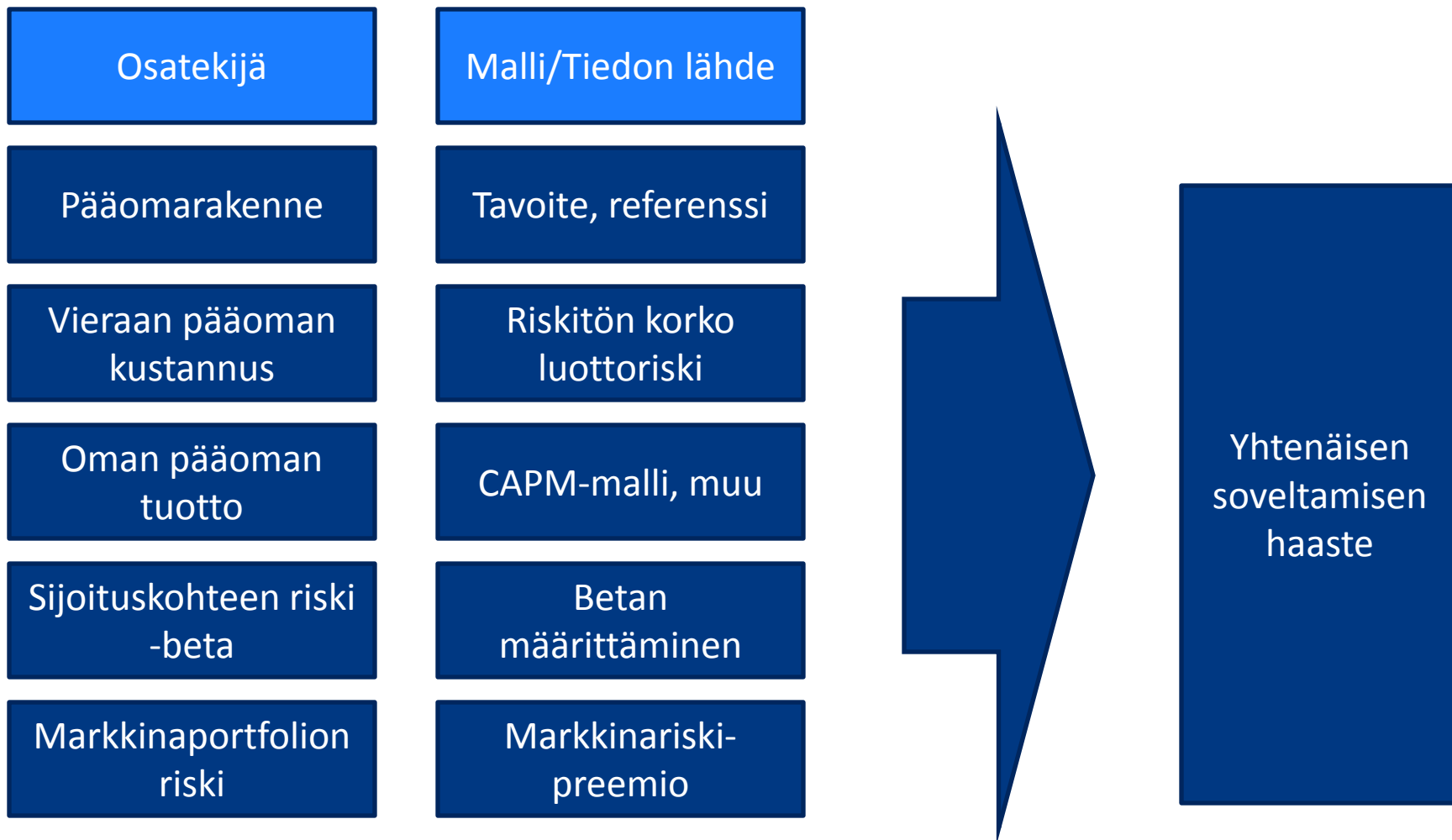

- Jokainen taloudellinen konserni muodostaa oman ainutlaatuisen kokonaisuutensa
 - Tavara- vai palveluiden tuotantoa, erityistoimialat, kilpailuasema suhteessa kilpailijoihin, toimialan elinkaarivaihe, suhdanteiden vaikutus, jne. – tulevia rahavirtoja koskevien oletusten kuvattava kaikkia niitä tosiasioita, jotka liittyvät liiketoimintaan, sen toimialaan ja kokonaistalouteen
 - Rahavirtaa tuottavien yksiköiden määrittäminen
 - myyntituloista syntyvien rahavirtojen riippumattomuus vs. yhtiön raportointijärjestelmä
 - Liikearvon kohdentaminen ja mahdollinen pilkkominen eri rahavirtaa tuottaville yksiköille, joiden odotetaan synergiaetujen perusteella hyötyvän
 - Diskonttaus korkojen määrittäminen – markkinoiden näkemys testaus hetkellä
- Dokumentointi ja järjestyksen tarkastelut – rahavirtojen ennustaminen ja realisoituminen
- Arvojen määrittämisen johdonmukaisuus, mikäli osatekijät muuttuvat, raportoitava muutokset ja niiden syyt

- Lähes kaikki soveltavat ns. pääomapainotettua diskonttauskorkoa
- Useita eri tapoja, jolla diskonttauskoron osatekijät määritetään
 - Vieraan pääoman kustannusten määrittäminen
 - Oman pääoman tuottovaatimuksen määrittäminen
- Vuoden 2007 selvityksestä variaatiota:
 - Menetelmien osalta: pääomarakenne, sijoituskohteen riskin määrä, vieraan pääoman kustannus
 - Tietolähteiden osalta

Diskonttauskoron määrittämisestä ja tekijöistä

- Antaa IAS 36 -standardin vaatimat tiedot
- 2008 tilinpäätösvalvonnan perusteella
 - Liikearvojen testauksiin liittyvä herkkyyssanalyysi
 - Käyttöarvon laskennan osatekijöissä tapahtuneet muutokset (numeeriset) ja niiden syyt
- Arvioida arvioihin liittyviä epävarmuustekijöitä ja raportoida niistä
 - IAS 1

IAS 36 Herkkyyssanalyysit ja diskonttauskoron muutokset läpinäkyvämmäksi

Riitta Pelkonen

- Liikearvon arvonalentumiset v. 2008 markkinatilanteesta huolimatta vähäisiä:

	Suomi (n. 130 yhtiötä) 1.1.–31.12.2008	FTSE 100 companies 1.4.2008–31.3.2009*
Liikearvon arvonalentumiset, kaikki yhtiöt	853 meur (ed. vuosi 727 meur)	50 mrd £ (ed. vuosi 0,3 mrd £)
Liikearvon arvonalentuminen % omasta pääomasta	1%	6%
Liikearvon arvonalentuminen % kokonaisliikearvosta	4%	15%
Lasku markkina-arvossa	54%	23%
Arvonalentumisia kirjanneet yhtiöt	20/130 5 yhtiötä = 90%	32/100 4 yhtiötä = 95%

* Lähde: Accountancy August 2009

- 2008 tilinpäätökset: lyhyen aikavälin kasvuoletukset laskussa
 - tällä ei juurikaan ollut merkitystä arvonalentumistestausten tuloksiin
 - kannattavuuden oletettiin parantuvan pidemmällä aikavälillä
- Q1–Q3 / 2009 vain muutama yhtiö kirjasi arvonalentumistappioita
- 2009 tilinpäätökset ?

- Herkkyysanalyysin tarkoitus:
 - Millainen muutos kerrytettävissä olevan rahamäärän oletuksissa (diskontattujen rahavirtaennusteiden oletuksissa) voisi johtaa liikearvon arvonalentumiseen?
- Mitä esitettiin?
 - Ei mitään informaatiota herkkyysanalyysistä (20% yhtiöistä)
 - ”Mikään jokseenkin mahdollinen muutos keskeisissä oletuksissa ei voi johtaa arvonalentumisiin” (20% yhtiöistä)
 - Tarkempi informaatio puuttuu, ”vastuu lukijalla”
 - Monet olivat laajentaneet tietoja edellisestä vuodesta
 - Parhaiden yhtiöiden herkkyysanalyysit olivat selkeitä: yhtiön oma arvio aattapion mahdollisuudesta ja numeerista tietoa arvion tueksi rahavirtojen herkkyydestä oletusten muutoksille

■ IAS 36.134 (f)(i)-(iii)

- Määrä, jolla yksikön kerrytettävissä oleva rahamäärä ylittää kirjanpitoarvon
- Keskeisten oletusten arvot
- Määrä, jolla oletuksen arvo voi muuttua, jotta kerrytettävissä oleva rahamäärä = yksikön kirjanpitoarvo

~~~~~

- Yksikään yhtiö ei esittänyt kaikkia vaadittuja tietoja
- Suurin osa esitti vain diskonttauskoron ja terminaalikauden kasvuvauhdin arvon ja tarvittavan muutoksen määrän vain diskonttauskorosta
- ”Suuntaa antavat ilmaisut”, esim. ”kerrytettävissä oleva rahamäärä ylitti kirjanpitoarvon” tai ”vaikka oletuksen arvo muuttuisi huomattavasti, se ei vielä johtaisi arvonalentumiskirjaukseen”
- Oletusten muutosten vaihteluvälit, informatiivisuus?
  - Esim. diskonttauskoron vaihteluväli oli 9–15%. Vaikka korko nousisi 1–50 prosenttiyksikköä, ei tulisi arvonalentumista.
  - Kerrytettävissä olevan rahamäärä ylittää kirjanpitoarvon 0-20%, 20-50% tai yli 50%.

- Lähes puolet yhtiöistä oli alentanut diskonttauskorkoa 2008 testauksessa
- Maailman talouden taantuma kasvattanut riskejä, ja sen tulisi heijastua diskonttauskorkoihin
- Joissain tapauksissa diskonttauskoron määrittämisessä otettiin huomioon finanssikriisistä seuranneen riskittömän koron lasku, mutta ei välttämättä päivitetty diskonttauskoron muita komponentteja heijastamaan markkinatilannetta
- IAS 36.55-56, Liite A18, BCZ53(a) ja (c), BCZ54 : käyttöarvolaskelmien diskonttauskoron tulee kuvastaa markkinoiden näkemystä rahan aika-arvosta ja omaisuuserään liittyvistä erityisriskeistä testauksen tekohetkellä
- Esim. jos diskonttauskorkona käytetään pääomakustannusten painotettua keskiarvoa, tulee vieraan pääoman kustannuksessa ottaa huomioon markkinatilanteesta johtuva luottoriskipreemioiden muutos, vaikka yhtiön olemassa olevan lainakannan ja luottositoumusten luottoriskipreemio ei olisikaan muuttunut tai ole lisärahoitustarvetta testaushetkellä

- Koron määrittämisperusteiden johdonmukaisuus
- Muutosten perusteista kerrottava tilinpäätöksessä (ja myös muuttumattomasta tilanteesta)
- Jos tietolähde tai määrittämistekniikka muuttuu, on kerrottava syyt muutokselle: miksi uusi antaa parempaa informaatiota entiseen verrattuna
- Koron muutoksen perusteet taloudellisesta näkökulmasta?
- Muutokset rahavirtaennusteiden perusteissa?
→ Sama läpinäkyvyysvaatimus pätee

- Mihin tähän saakka puututtu yhtiökohtaisessa valvonnassa?
  - Liitetiedot, CGU-tasot, diskonttaus korko, rahavirtaennusteiden sisältö
  - Ei vaadittu uusintatarkastuksia takautuvasti, sen sijaan kehoitettu korjaamaan puutteet tulevissa tarkastuksissa ja/tai parantamaan liitetietoja

- Fiva keskittyy IAS 36 valvonnassa erityisesti
  - Kuinka epävarma markkinatilanne on otettu huomioon testausten oletuksissa?
  - Rahavirtaennusteet
    - Value in Use vs. Fair Value less Costs to Sell
    - VIU –oikaisu
    - Konkreettiset toimenpiteet, joiden avulla tavoitteisiin päästään
  - Diskonttauskoron komponentit
  - Ennustetut rahavirrat vs. käytetty korkotaso
  - Järkevyydentarkastelu: historia, toimiala-analyysit, kilpailijat, markkina-arvo oikaistuna rahoituksen vaikutuksella etc.
    - on seurattava ennustamisen onnistumista
    - CGUt vs. kokonaisuus
    - järkevyydentarkastelu on dokumentoitava huolellisesti
  - Avoimet ja selkeät liitetiedot

Rahoitusriskien kuvaaminen vaikeaa

Hannu Kaijomaa / Virpi Haaramo

- IFRS 7.31: Esitettävä tietoa, jonka avulla tilinpäätöksen käyttäjät pystyvät arvioimaan rahoitusinstrumenteista johtuvien riskien luonnetta ja laajuutta
  - Fivan näkemyksen mukaan riskejä tulisi tarkastella kytkettynä yhteisön markkinariskien hallinnan tavoitteisiin, toimintapolitiikoihin ja suojattavaan riskiin → **Käsitys yhtiön tosiasiallisesta riskiasemasta**
  - Fivan näkemyksen mukaan riskejä kuvattava laajemmin kuin vain rahoitusinstrumenttien osalta, myös yhtiön liiketoiminnasta ja toimintaympäristöstä syntyvät riskit otettava huomioon → **Kokonaiskuvan saanti**
- Markkinariskeistä esitetyt herkkyysanalyysitiedot eivät kuvasta yhtiöiden altistumista suojattaville liiketoimintariskeille
  - Lukijan pystyttävä ymmärtämään liiketoiminnan arvioitu kokonaisriski
    - Muuntoeroriski, rahavirtariski
  - Suojauksien vaikutukset
    - Määrä suhteessa riskiin, eräntymisajankohta, P/L käsittely
  - Herkkyysanalyysin esittäminen ja laskentaperusteet
  - Oman pääoman rahastot

- Riskeistä ja niiden syistä annettava selkeä kokonaiskuva...
  - Luottoriskien raportointi edelleen vaatimatonta ja epäselvää
    - Ryhmäkohtaisten arvonalentumisen esittäminen – täsmäytyslaskelman käyttö
    - Luottoriskille ensisijaisesti altistuva määrä
  - Riskiä pienentävien toimenpiteiden kuvaaminen puutteellista
    - Luottovakuutukset, ennakkomaksut
- Rahoitusinstrumenttien arvonalentumisten tilinpäätöskäsittely:
  - Osakkeiden ja rahasto-osuuksien arvonalentumiset
  - Merkittävä tai pitkäaikainen itsessään riittävä objektiivinen näyttöä arvonalentumisesta
  - Periaatepohjaiset standardit; yhtiökohtainen harkinta mahdollista arvonalentumisen toteamiseksi. Korostaa laadintaperiaatteiden merkitystä
  - Osakkeiden ja rahasto-osuuksien arvonalentumiset
    - IFRIC 7/2009 merkittävän tai pitkäaikaisen arvonalentumisen olemassaoloa ei voi kumota ennustetuilla markkina-arvojen palautumisella
    - CESR EECS käsitellyt useita tapauksia 2009 aikana

- Maksuvalmiusraportoinnissa selkeää edistystä
  - Likviditeettireservien vaikutus esitetty selkeästi
- Kovenanteista ei anneta riittävästi tietoa
  - Lukijoiden pystyttävä arvioimaan rahoitusinstrumenteista johtuvien riskien luonnetta ja laajuutta
  - Puuttuvia tietoja: ehdot, seuraukset, rikkoutumisen todennäköisyys, tilanne tilinpäätöshetkellä
- Fivan näkemys: kovenanttiehdoista annettavien tietojen yksityiskohtaisuutta lisättävä, kun rajojen rikkoutuminen lähellä
- Kun rajat rikkoutuvat
  - Standardi edellyttää yksityiskohtaisempia tietoja esim. siitä, onko lainojen ehdot neuvoteltu uudelleen
  - Mikäli laina vaadittaessa takaisin maksettavaksi – velka luokiteltava lyhytaikaiseksi

TAUKO

Eurooppalainen valvontayhteistyö tiivistynyt markkinakriisissä

Tiina Visakorpi

- Rahoitussektorikeskeisiä toimia – finanssikriisin vaikutukset muiden listayhtiöiden tilinpäätösvalvontaan nähtävissä myöhemmin
- Globaalia yhteistyötä ja viestintää lisätty
  - CESR tarkkailijana FCAG:ssa
    - IASB:n ja FASB:n perustama korkean tason neuvoa-antava ryhmä
    - Loppuraportti heinäkuussa 2009
  - IASB:n kanssa suoraa kommunikointia sekä standardiluonnosten aktiivista vaikuttamista koska sääntelyllä merkittävä vaikutus valvontaan
    - Standardit tulee olla valvottavissa
    - Moraalikato mahdollinen sääntelykentän ristiriitatilanteessa; vaikutuksia luottamukseen
  - Muu sidosryhmätyöskentely aktivoitunut (esim. EU:n komissio)

- Rahoitusinstrumenttistandardien noudattamisen fact finding – selvitykset CESR:lta vuonna 2009 (www.cesr-eu.org tai Fivan nettisivut)
  - Uudelleenluokitteluliiitetietovaatimusten noudattaminen
  - IFRS 7:n noudattaminen
- Useita raportteja CEBS:lta (www.c-ebs.org)
- Globaalin yhteistyön merkitys kasvanut
  - CESR Enforcement Seminar
- Kansalliset tilinpäätösvalvontatoimet
  - Jäsenvaltiokohtaista – valvontamenetelmien (kuten yhteinen painopistealue tai otanta) harmonisointi vielä vaatimatonta
  - Valvonnassa kuitenkin tilinpäätöksen osa-alueita, joihin finanssikriisi vaikuttanut; valvontapäätöksiä
  - CESR:n keskitetyt toimet tukevat kansallista valvontaa – yhteydet eri elimiin

- Kansalliset valvojat arvioivat yhteisen lomakkeen perusteella 96 pankin tai vakuutusyhtiön liitetietoja, joihin finanssikriisillä vaikutusta
  - Otos sisälsi 22 FTSE100 ideksiyhtiötä
  - Suomesta otoksessa kaksi yhtiötä
  - Arviointi toteutettiin ilman yhtiökohtaista tutkintaa, joten olennaisuutta ei otettu täysimääräisesti huomioon
- CESR:n johtopäätös: merkittävä osa yhtiöistä ei esittänyt IFRS 7:n edellyttämiä pakollisia tietoja kaikilta tutkituilta raportoinnin osa-alueilta. IFRS 7:n noudattamistaso finanssisektorilla ei ollut odotusten mukaista vaikkakin lisätietoja oli esitetty myös vapaaehtoisesti eri suositusten perusteella
- Eurooppa-tasoiset selvitykset mahdollisia myös jatkossa

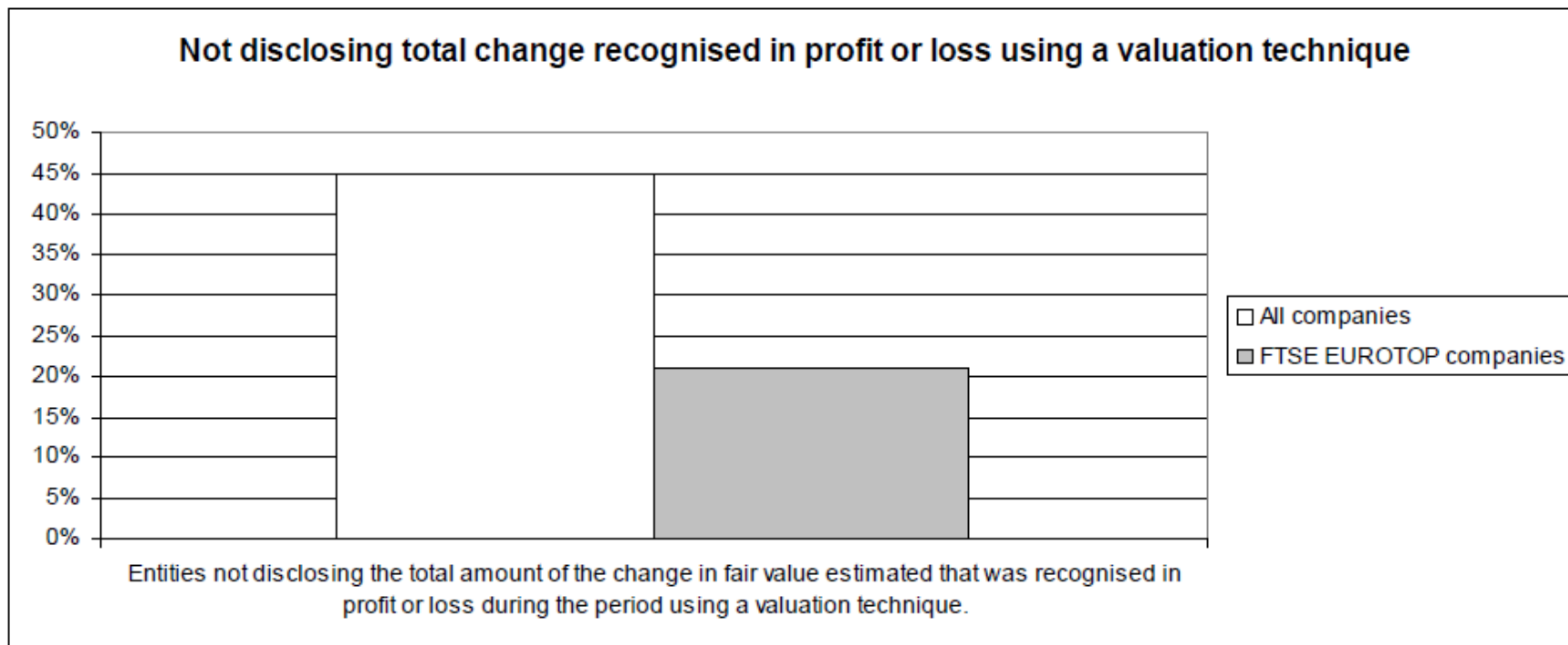

Figure 2: Number of entities not disclosing the total amount of the change recognised in profit or loss using a valuation technique

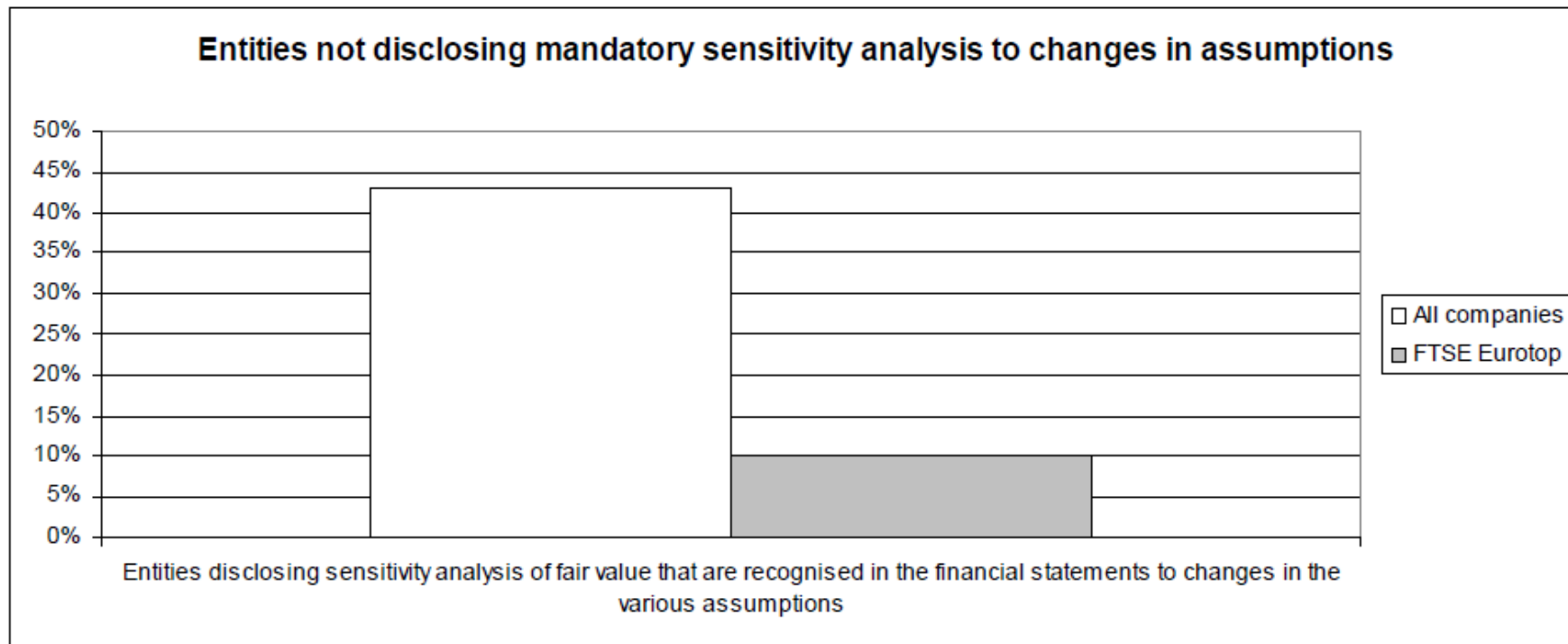

Figure 3: Entities' mandatory sensitivity analysis of fair values that are recognised in the financial statements to changes in the various assumptions.

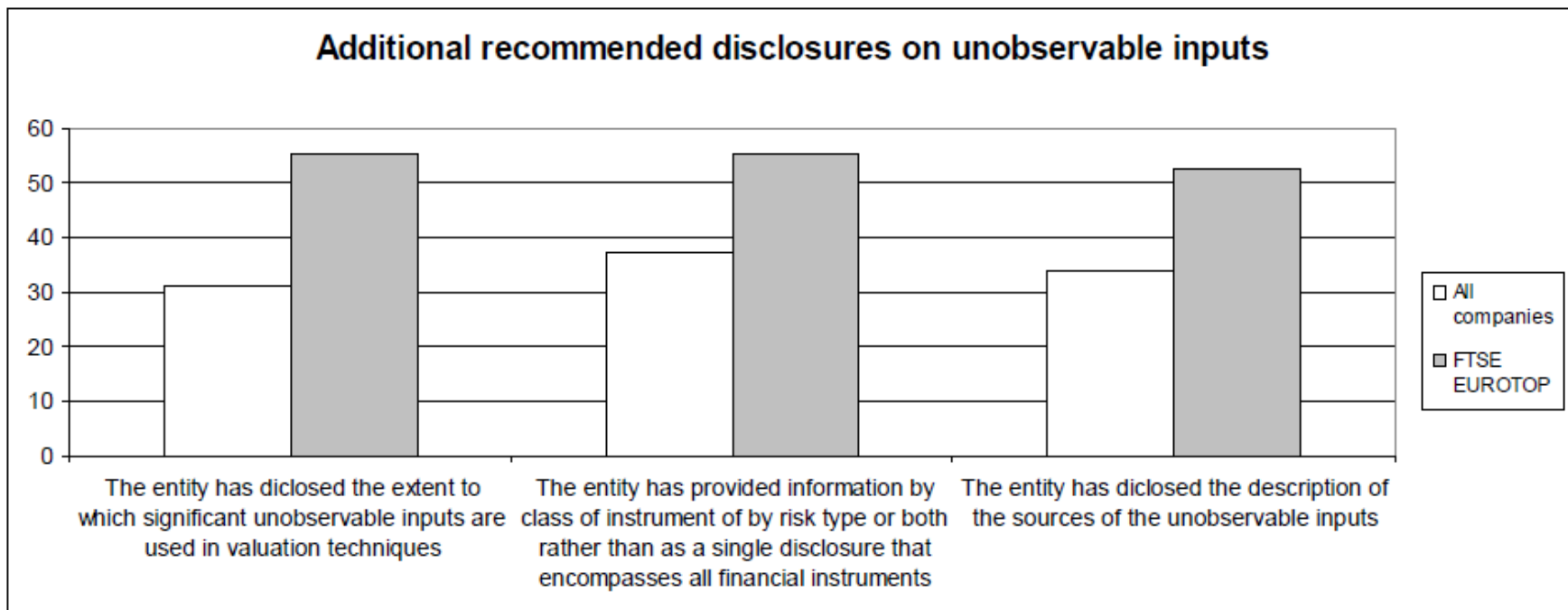

Figure 5: Additional recommended on disclosures unobservable inputs

- Yleisen edun kannalta merkittävien yhtiöiden tilintarkastuksen tärkeys lisääntynyt finanssikriisissä:
  - Tilintarkastajien suorittama työ markkinoille annettavien tietojen varmentajana on keskeisessä asemassa arvopaperimarkkinoiden toimivuuden näkökulmasta; luottamus
  - Fivan valvottavien valvonnan kannalta on tärkeää, että valvontaan käytettävät tiedot perustuvat tilintarkastajien varmentamiin tilinpäätöstietoihin
- Tilintarkastajien valvojat sekä Eurooppa-tasolla että maailmanlaajuisesti käsitelleet vuosina 2008 - 2009 mm.
  - Rahoituslaitosten tilintarkastuksen ongelmakohtia
  - Going concern-kysymystä tilintarkastuksen kannalta
- Finanssikriisi korostanut tilinpäätösvalvonnan ja tilintarkastajien valvonnan yhteyttä
  - Kokonaisuus ratkaisee valvonnan tehokkuuden

- Finanssikriisi on vauhdittanut eurooppalaisen valvontajärjestelmän uudistamista. Uudistuksen tavoitteina
  - Makrovakauden valvonnan (makrovalvonta) ja yksittäisten toimijoiden valvonnan (mikrovalvonta) hyvä koordinaatio, toiminnan tehokas yhteensovittaminen
  - Kriisinhallinnan tehostaminen EU-tasolla (cross-border finanssiryhmittymien kriisien hallinta)
- Perustetaan systeemiriskineuvosto (ESRB) ja 3 sektorikohtaista valvontaviranomaista (ESA):
  - ESA:t muodostetaan nykyisten EU:n valvojakomiteoiden (CEBS, CEIOPS, CESR) pohjalta
    - Lisävaltuuksia jäsenorganisaatioita sekä tiettyjä valvottavia kohtaan (sitovat määräykset)
    - Rahoitus mahdollisesti osittain komissiolta
    - Valvontavastuu säilyy kansallisena
- ECOFIN julkistanut komission ehdotuksia tukevan tiedonannon 2.12.2009; pyrkimyksenä saada ehdotukset voimaan vuoden 2010 loppuun mennessä

Eurooppalaisten valvojien valvontapäätöksiä

Sirkku Palmuaro

- EECS – European Enforcers' Coordination Session
  - Foorumi jossa kansalliset EU:n jäsenvaltioiden valvojat vaihtavat mielipiteitä ja keskustelevat kokemuksistaan valvontatyöstä
    - eri maiden valvojen tekemien valvontapäätösten analysointi ja keskustelu
    - myös keskustelua etukäteen ennen valvontapäätöksen tekemistä merkittävistä monitulkintaisista tai epäselvistä tilinpäätöskäsittelyistä
  - n. 6 kokousta / vuosi
  - Ei ole päätöksentekofoorumi, kansallisten valvojen tekemiä päätöksiä ei hyväksytä tai hylätä, vaan analysoidaan tehdyt päätökset
- Tavoitteena
  - IFRS-standardien yhdenmukainen soveltaminen Euroopassa
  - Yhdenmukaiset valvontapäätökset

- Kukin päätös liittyy tiettyyn tilanteeseen; päätökset eivät ole yleisiä tulkintoja IFRS:n soveltamisesta
- Tietokannassa yli 280 päätöstä
- Päätöksiä julkaistu kuudessa erässä yhteensä yli 70 päätöstä
  - Tuorein julkaisu 26.8.2009: 8 päätöstä
- Päätösten julkistamisella halutaan edistää valvojan toiminnan läpinäkyvyyttä ja ennakoitavuutta
- Suomi vienyt EECS:ään v. 2009: 4 asiaa keskusteltavaksi etukäteen ja 5 päätöstä
  - Liiketoimintojen yhdistämiset
  - Arvon alentumistestaukset
  - Oman pääoman ehtoisten sijoitusten käsittely

■ Julkistetut päätökset

Standardi	Lukumäärä
IAS 39, IAS 32, IFRS 7	Yht. 21
IFRS 3	Yht. 10
IAS 27, IAS 28	Yht. 7
IAS 38	4
IAS 19	3
IAS 11, IFRS 1, IAS 34, IAS 1, IAS 12, IFRS 5, IAS 24, IAS 37, IAS 2	2 / standardi
IAS 18, IFRS 2, IAS 7, IAS 36, IAS 14, IAS 23, IAS 21, IAS 41	1 /standardi

Päätös EECS 0209-04 Määräysvalta, kun alle 50 % äänivallasta (IAS 27)

- Liikkeeseenlaskija omistaa 35 % yhtiön B äänivallasta, institutionaaliset sijoittajat 12 %, muuten omistus hajautunutta
- Yhtiö B:n hallituksessa 18 jäsentä, joista liikkeeseenlaskijalla on oikeus nimittää 9, institutionaalisilla sijoittajilla 4 ja muilla 4
- Liikkeeseenlaskijalla on oikeus nimittää hallituksen puheenjohtaja
- Hallituksen päätökset tehdään enemmistöpäätöksinä kokouksessa läsnäolijoiden kesken – puheenjohtajan ääni ratkaisee äänten mennessä tasan
- Valvoja: Liikkeeseenlaskijalla oli määräysvalta yhtiö B:ssä
- IAS 27.13: Määräysvalta toteutuu myös emoyrityksen omistaessa enintään puolet äänivallasta silloin, kun sillä on
  - c) oikeus nimittää tai erottaa enemmistö hallituksen jäsenistä
  - d) oikeus käyttää äänten enemmistöä hallituksen kokouksissa

Päätös EECS 0508-11 Hankintamenon kohdistaminen IFRS 3:n mukaisessa liiketoimintojen yhdistämisessä

- Liikkeeseenlaskija hankki 100 % yhtiön X osakepääomasta
- IFRS 3:n mukaisessa hankintamenolaskelmassa ei kirjattu erikseen aineettomia hyödykkeitä, hankintamenosta 79 % jäi liikearvoksi
- Hankinnassa identifioitiin myös aineeton hyödyke – asiakaslista – jota ei kuitenkaan kirjattu liikearvosta erillään > liikkeeseenlaskija peruste oli, ettei pysty määrittämään sille käypää arvoa
- Valvojan mukaan aineeton hyödyke olisi tullut kirjata liikearvosta erillään – IAS 38:n kriteerit aineettoman hyödykkeen kirjaamiselle täyttyivät
- Liikkeeseenlaskija oli kauppaa tehdessään arvostanut yhtiön X käypään arvoon ja arvioinut sen tulevia rahavirtoja vuoden lopun arvonalentumistestauksessa – näin ollen liikkeeseenlaskijalla oli tietoa hankinnan kohteen varojen ja velkojen käyvistä arvoista
- IAS 38 & IFRS 3 BC 102(a): aineettoman hyödykkeen käypä arvo voidaan normaalisti määrittää riittävällä varmuudella > epävarmuus heijastuu käypään arvoon, ei este käyvän arvon määrittämiselle

EECS päätökset (0809) esimerkiksi:

- EECS/0809-01: Yhtiö (henki- ja eläkevakuutus) oli määrittänyt merkittävyyden tai pitkäaikaisuuden rajat, mutta niitä käytettiin kriteereinä arvioinnissa onko mahdollinen arvonalentuminen tapahtunut. Yhtiön mukaan standardit eivät vaadi johtoa määrittämään ko. rajoja. Valvoja ei hyväksynyt yhtiön tilinpäätöskäsittelyä, vaan valvojan mukaan mainittujen rajojen määrittäminen sinänsä toimivat rajoina sille, milloin arvonalentumistappio on kirjattava (IAS 39.61).
- EECS/0809-02: Yhtiö (pankki) oli määrittänyt arvonalentumisrajat siten, että sekä merkittävyyden että pitkäaikaisuuden kriteerien tulee täytyä yhtä aikaa, jolloin arvonalentumisia ei kirjattu vuoden 2008 osavuosikatsauksessa. Valvoja ei hyväksynyt laatimisperiaatetta, koska standardin vaatimus (IAS 39.61) on selvä pitkäaikainen tai merkittävä.

- Yhtiö oli ollut vahvasti tappiollinen vuosina 2002-2006, lukuun ottamatta vuotta 2005, jolloin tulos oli positiivinen liiketoimintaan kuulumattomien erien johdosta
- Vuoden 2005 taseeseen liikkeeseenlaskija kirjasi merkittävän laskennallisen verosaamisen käyttämättömiin verotuksellisiin tappioihin perustuen
- Perusteena laskennallisen verosaamisen kirjaamiselle olivat vuonna 2005 laaditut, vuosia 2006-2009 koskevat budjetit – liikkeeseenlaskijalla oli suunnitelmissa kasvattaa liikevaihtoa ja parantaa kannattavuutta
- Valvojan mielestä laskennallisen verosaamisen kirjaaminen ei täyttänyt IAS 12.34-36:n kriteerejä
  - Liikkeeseenlaskija ei pystynyt esittämään vakuuttavaa näyttöä siitä, että tulevaisuudessa syntyy riittävästi veronalaista tuloa, jota vastaan se pystyy hyödyntämään käyttämättömät verotukselliset tappionsa (IAS 12.36(b))

Päätös EECS 1208-03 Huomattava vaikutusvalta (IAS 28)

- Liikkeeseenlaskija omisti 19 % yhtiön A osakkeista ja äänivallasta
- Muu omistus: enemmistöosakas 61 % ja osakas B 19,99 % äänivallasta
- Hallituksessa oli 6 jäsentä, joista enemmistöosakas nimitti 4 ja muut kaksi osakasta yhden jäsenen kumpikin
- Osakassopimuksella liikkeeseenlaskijalle lisäksi tiettyjä oikeuksia
- Liikkeeseenlaskijalla oli olennaisia liiketoimia yhtiön A kanssa: se toimitti A:lle ylläpito- ja muita palveluja ja oli myynyt A:lle ohjelmistolisenssin, joka oli arvoltaan merkittävä
- Valvoja katsoi, että liikkeeseenlaskija käyttää IAS 28:n mukaista huomattavaa vaikutusvaltaa yhtiössä A
- IAS 28.7 Sijoittajayrityksen huomattava vaikutusvalta tulee yleensä osoitetuksi yhdellä tai useammalla seuraavista tavoista:
  - a) edustus sijoituskohteen hallituksessa
  - b) osallistuminen toimintaperiaatteiden luomiseen (*tässä: hallitus, osakassopimus*)
  - c) olennaiset liiketoimet
  - d) Johtoon kuuluvien henkilöiden vaihtaminen
  - e) tärkeän teknisen tiedon antaminen
- Valvojan perusteissa ratkaisevia olivat IAS 28.7(a) ja (b) –kohdat, lisäksi viitteitä oli huomattavan vaikutusvallan käytöstä myös kohdissa IAS 28.7 (c) ja (e) kuvatuilla tavoilla

- Päätökset löytyvät CESR:n sivuilta www.cesr.eu tai linkki Fivan sivuilta <http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Listayhtiolle/Valvonta/Tilinpaatosvalvonta/IFRS-tiedotus/Pages/Default.aspx>
- Euroopan arvopaperimarkkinavalvojien komitean (CESR) tiedotteet
- [CESR publishes 6th extract from EECS's database of enforcement decisions \(26.9.2009\)](#)
- [CESR publishes 5th extract from EECS's database of enforcement decisions \(24.3.2009\)](#)
- [CESR publishes 4th extract from EECS's database of enforcement decisions \(23.12.2008\)](#)
- [CESR publishes the 3rd extract from EECS's database of enforcement decisions \(19.5.2008\)](#)
- [CESR publishes key information from its database of enforcement decisions taken by EU National Enforcers of financial information \(IFRS\) \(17.12.2007\)](#)
- [CESR publishes key information from its database of enforcement decisions taken by EU National Enforcers of financial information \(IFRS\) \(16.4.2007\)](#)

Mitä odotettavissa vuonna 2010?

Tomi Seppälä

- Valvottavat taloudelliset raportit: tilinpäätökset, osavuositarkastukset, esitteiden tilinpäätöstiedot ja proformat
- Yhtiöiden ja teemojen valinta valvonnan kohteeksi pääosin riskiperusteisesti
- Valvonta pääosin jälkikäteisvalvontaa
- Valvonta etävalvontaa, off-site
- Yhtiökohtaisten valvontatapausten prosessointi useimmiten työlästä ja aikaa vievää
- Osa eurooppalaista tilinpäätösvalvontajärjestelmää

- Ajantasainen valvonta: pörssitiedote, medialähtöinen
- Ennakoiva valvonta: etukäteen tiedottaminen
- Valvontatekniikan hiominen
  - sisäiset prosessit, dokumentointi
- Selvityspyyntöjen tehokkuus ja vastausaika
  - lisäaikapyynnöt
- Läpinäkyvyyttä lisää
  - Valvonnan tulosten ja artikkeleiden julkistaminen ajankohtaisista aiheista
- Off-site-valvonnan lisäksi on-site-valvontaa?

- IFRS 3(R): Liiketoimintojen yhdistäminen
- IAS 33: Osakekohtainen tulos
- IAS 36: Omaisuuserien arvon alentuminen
- IFRS 7: Rahoitusinstrumentit: tilinpäätöksessä esitettävät tiedot
- IAS 1: Tilinpäätöksen esittäminen
- IAS 34: Osavuosikatsaukset
- IAS 39: Rahoitusinstrumentit: kirjaaminen ja arvostaminen
- IFRS 5: Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät ja lopetetut toiminnot
- IAS 37: Varaukset, ehdolliset velat ja ehdolliset varat
- IAS 19: Työsuhde-etuudet
- IAS 18: Tuotot

- IAS 1.9 tp:n tarkoitus ... tämä informaatio yhdessä liitetietojen kanssa auttaa lukijaa arvioimaan tulevat rahavirrat ja erityisesti niiden ajoituksen ja varmuuden.
- IAS 1.15 IFRS:ien noudattaminen tarpeellisine liitetietoineen johtaa oikean kuvan antamiseen tilinpäätöksessä
- IAS 1.16 yhtiö, jonka tp EI noudata kaikkia IFRS:n vaatimuksia, ei voi kutsua tilinpäätöstään laaditun IFRS:n mukaan
- IAS 1.7 olennainen: erien esittämättä jättämisen tai virheellisen esittämisen vaikutus on olennainen, jos nämä ... yksin tai yhdessä voisivat vaikuttaa taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella. Olennaisuus riippuu pois jätetyn tai virheellisesti esitetyn erän koosta ja luonteesta vallitsevissa olosuhteissa arvioituna. Ratkaisevana tekijänä voi olla erän koko tai sen luonne tai molemmat
- Seminaari "IFRS 5 vuotta" 5.5.2010 iltapäivä(in english)
  - IASB, EFRAG, Yhtiöedustaja, Fiva